

DEBRECEN-N. VÁRADI ÉRTESÍTŐ.

Vasárnap Febr. 17-én 1850.

1-ső negyedév 8^{dik} évfolyam.

Adás-vevés 's mindenféle hirdetésekkel hetenkint megjelenik. Negyedévi előfizetés helyben 45 kr. — postán bár hová 1 fnt 30 kr. ezüstpénzben. — Előfizethetni mindkét városi tudakozó intézetben. —

(D. 27.)

Hirdetés.

(1. 3.)

Melyszerint közhírré tételük, hogy iszenben boldogult néhai c. püspök, 's N.Váradi D. sz. nagy Prépostan Hohenlohe Sándor óó hercegsége halála után hátramaradt ingó vagyonok közárverésen elfognak adatai, és pedig a' házi eszközökre, úgy mint: abbási köves kereszték, gyűrűk, aranyláncok, asztali ezüstök, mindennemű asztali, ágybéli. és egyéb fehér ruhaneműk, papi és világi felső öltönyök, butorok, s' önyöcek, porcellán edények, képek, jeles gyűjteményű német, deák és francia könyvek, és 35 darabból álló eredeti sveic szarvas marhákra nézve, Várad-olasziban Revicky Fridriknek, mint végrendelet végrehajtójának 409-dik sz. alatti házánál f. e. Március 4-ik 's folytatva következő napjain, — a' többi lábas jószágokra, és gazdálkodási eszközökre, úgy mint ösmert jó fajú selyembirka töke nyájra. mely 2380 darab, 's közte mintegy 700 ellős anya van, a' tavalyi báránynak pedig meg nyírva nem voltak, — 12 béres cugokban járó 44 ökör, és 4 jármos bivaly — Milos fajta 184 darabbal, jelesen harmad és negyedfü, 's közöttök legközelebb lefiadó 106 hasas kocakból álló fehér sertés nyájra nézve, Várad és Debrecen között Deretske tő szomszédóságban fekvő, 's ez idő szerént a' N.Váradi D. sz. tettes ns káptalan birtokához tartozó vacans N. Prépostsági Tépe helységében, az uraság házánál és udvarán, hasonlóul f. e. Március 11-kén 's folytatva több napjain fog az árverés megtartatni. Mely árverésre a' veenni szándékozók illően meghívattatnak azon kijelentéssel, hogy mivel egy részt a' tömeget alapítványi tartozások is terhelik, más részt a' terhek és hagyományok letisztázása után felmarandó mennyiségnek rendeltetése helyére, ugyancsak az egyházmegye alapítványi pénztárába kelletik befolyjni, a' summásabb nyájbéli lábas jószágok vásárlásánál, mint rendszerént nagyobb összegek kiadásánál elegendő törvényes biztosíték mellett kötelezvények is elfogadtattnak.

(D. 26.)

Nyilatkozat.

A' Debrecen N.Váradi Értesítőben, tulajdon apám Fischer József aláíratával már háromszor közhíre tételtek, 's tudatja hogy „a' liszt kereskedésben eddig vele én társ levén — ezennel fölle a' részben elváltván, 's a' múlt 1849-ik év dec. 15-kétől fogva már, maga az apám egyedüli neve alatt folytatandja azt.“ E' hirdetés ily hangzatánál fogva róllam többen balul vélekedtek, sőt némelyek meg is szólítottak mintha tán engem adósság terhélne? — melyre nézve becsületelem 's hitelem tekintetéből ezennel közhíre teszem, hogy ha én bár kinek is tartoznék? vagy adósa volnék? azt rajtam 15 napok alatt követelje, hogy kifizessem, de reményelem senkinek rajtam egy krajcár követelni valójá sem lesz. Hogy pedig az apámtól elváltam a' liszt kereskedésben társául lenni? — ez igaz, és hogy rövid időn magam nevére 's hitelére kezdem azt — ezennel nyilvánítom — 's liszt kereskedésemet és minden a'beli kész szolgáltatomat, lehető legjutányosb ár mellett, a' t. e. közönség figyelmébe előre is ajánlom. Debrecen Febrúar 16-kán 1850.

Fischer Ignác.

(NV. 13.)

Eladó szőlő.

(1. 3.)

A' N.Váradi hegyen, az úgynevezett Dongos-tetőn, egy az országutra néző — jó karban levő szőlő, szabad kézből, jutányos áron 's kedvező feltételek mellett eladó. A' megvenni szándékozó értekezhetik N.Váradi szabolmester Szele Lajos ural.

(D. 23.)

Eladó ház és szőlő

(1. 3.)

Debrecenben Vár utcában 806-dik sz. alatt 4 szobával, köpincével, két konyhával, kamarával, 's faszinnel ellátott ház; ugy a' Kos kertben 5 kapa jófajta szőlő, pajtával, 's edényekkel, illendő árért eladó. Értekezhetni felőle a' fent írt szám alatt lakó tulajdonossal.

(NV. 14.)

Fris kerti vetemény magvak :

u. m. kártifoliá, kalarabé, kel, 'stb. jutányos áron kaphatók N.Váradon Pece-utcában 82-dik sz. alatti háznál.

(1. 4.)

Bűvös előadás Debrecenben.

Kövessy Eduárd honfi, a világhírű Bosco tanítványa által

Bűvös előadás Bosco és Rihás Abdallah szerent

2 szakaszban fog adatni.

A' játékhely a fehérlő című vendégfogadó tereme. Első előadása Vasárnap február 17-kén leend.

Kezdeté esti 7-tedfél órákor.

A' cs. kir. tisztikar 's a' t. c. közönség tisztelettel meghivatik. Bementidíjj: számmal jegyzet ülés **20** kr. állóhely **10** kr. p. p.

(D. 29.) **Eladó óltványok.** (1. 3.)

Karap Sándor Zeleméri és Debreceni faskolából folyó év tavaszán nagy mennyiségű alma és körtvély óltványok, mint szintén eper-fák adatnak el. Almafák darabja 12, körtvély-fáké 15 kr. p. p. Százra tiz ráadás. A' gyümölcsfajok jegyzékét a' venni akarók a' Debreceni és N.Váradai tudakozó intézetektől fizetés nélkül átvethetik.

(D. 25.) **Bérbeadandó ház egész udvarral.** (1. 3.)

Debrecenben Váradutcán, éppen átellenbe a' Dohány-tárral 2212-ik szám alatti ház — mely áll 4 szoba, konyha, kamra, pincé-ből 's'lb. folyó évi Szentgyörgy naptól fogva bérbe kiadó Addig is értekezhetni rólla a' bentlakó tulajdonossal.

(D. 22.) **Ház, széna, kaszáló árverés által eladandó.** (2.)

Debrecenben, néhai Vargó József örökösének Széputcai 2173-ik szám alatti házuk; — ugyszinte egy nagy bogja anya széna; — valamint a' Fancsikán 3 bogjas kaszáló, — folyó hó 19-ikén délutáni 2 órákor a' fentebb említett háznál árverés által lesznek eladandók.

(D. 20.) **Lencse 1½ pass. mérő (2. 2.)**

**Paszulj 1¾ pozsonyi mérő
Muszka árpadára 232 m. 22 font
Magazinális korpa 3—400 mázsa
Muszka—zsákok 480 darab**

a' cs. kir. élelmezési raktárnál: a' február hó 26-n árverés útján fognak el adatni.

(D. 19.) **Bérbeadandó 3 tag pusztai birtok.** (2. 2.)

Debrecen városának ugy nevezett Parlagi pusztája, három tagra felosztva, folyó februárius 19-ik napján délelőtti 9 órákor a' város gazdái hivatal szobájában 3 évre hasznon bérbe kiadatik.

(NV. 9.) A' nagyvárad Takarékpénztár részvényesei f. 1850-dik év Február 24-dik napján délutáni 3 órákor, nagyvárad városházánál levő nagyobbik tanácsteremében tartandó közgyűlésre meghivatnak.

N.Várad Január 30-dikán 1850.

Györfly László
takarékpénztár elnöke.

(2. 2.)

(NV. 7.) **Árverés.** (2. 2.)

Kedden február 19-dikén 1850 délelőtti 10 órákor a' cs. k. k. atonai élelmezési főraktári irodában N.Váradon fog tartatni egy allaminuta eladás vagy gabona alkuvás búzával és árpával.

Az eladandó vagy gabona vagy rozs iránt kicserelendő búza mennyiség 11,877 pozsonyi mérő, 80 fontjával számítva.

A' zab iránt kicserelendő árpa mennyisége mintegy 12,000 pozsonyi mérőnyi.

Hogy a' kicserelésnél a' számítás a' résztvevők számára könnyítések, az ajánlatok 100 mérőnként fognak történni a' rá ígérendő százalékok hozzáadásával; a' midőn, valamint a' vételnél, nagyobb vagy kisebb árverekre tevődhetnek az ajánlatok.

Árverés vagy alku előtt, minden résztvevő leteendő 500 pengő forintot bánatpénzül, mely a' bevő által 10 százalékos biztosítékra lesz emelendő. Az egész adás vevés felsőbbjövahagyás kikötésével történeendő.

A' közelebbi feltételek az irodában megtekinthetők. Nagy Váradon Január 8. 1850.

a' cs. k. N.Váradai fő magtár irodájából.

(D. 28.) **Egy hintó** (1.)

eladó Debrecenben Cegléd utcán 2570-ik szám alatti háznál.

(D. 14.) **Másodszori árvereltetés.**

Debrecenben, néhai Bartha István ur örökösei által, péterfia utcán $\frac{8}{345}$ -dik számú emeletes ház, folyó 1850-dik évi február hó 20-kán szerdai nap. délutáni 2 órákor másodszor fog árvereltetni. (3. 3.)

(D. 24.) **Eladó tanya** (1. 3.)

Kishegyesen 3-dik dűlőben, hét nyilas megváltott föld — rajta levő tanyaház 3 kényelmes szoba — konyha, 10 lóra istálló, szarvasmarha istálló, 24 öles birka ól, sertés ól, és magtárral ellátva minden órán eladó. Értekezhetni iránta a' tud. intézetb.

(D. 21.) **Kir. kisebb hasznonvételek** bérbe adandók, jövő Sz. György naptól 3 évre, a' béreni akarók, 100 pft bánatpénzzel ellátva f. év március 20-án Esztárba jelenjenek meg. (2. 3.)

Debrecen. (M. Hirlap.) Január 6-dika óta, mely napon t. i. a' birodalmi alkotmány nálunk ünneppélesen kihirdetve lön, hetek folytak le már; 's tisztelt szerkesztő ur becses lapjaiban az maig sem vala tudatva 'a' nagy közönsséggel. Pedig ezen nap nem egy tekintelben mondat-hatik ránk nézve érdekesnek. Mert hogy többeket ne említsék, valamint az ünneppély fololvasás alkalmával, királyi főpolgármesterünk által, ugy 'a' szent mise áldozat végződésével, 'a' hely. hitvallásuk egyházában is, egyik lelkesz által népszerűen és minden jelenlétlőknek köz-tetszés nyilváníta közben magyarázatot meg, 'a' hazára eddigi önsúlytaly nehézkedett kiváltások lerombolását célbavevő, 's' az egyenjogúságot, 'a' józanész és humanis-mus szent érdekeiben következenden keresztülvívó alkotmányok 'a' közös hon minden polgárra egyaránt kiterjedő jótékony-sága. De érdekes volt ez ünneppély azért is, mivel az, 'a' nagy cél fontosságához képest, nálunk magasztos egyszerűen végződött. Értém azt, hogy elmaradt az ünneppély után, 'a' more patrio annyira szokásos *fe cerunt magnam áldomás*. — E' sallang helyett mely alkalmasint gúnnyal szolgálhatott volna 'a' sokszoro-san terhelt városi pénztár irányában, 'az' ünneppély emlé-kének örökítéséül, igen helyesen, 'a' Haynau-alapítvány-ra 'a' közpénztárból 1000 pengő forint ajánlatot, mely összeghez debreceni kerületi főispán ur saját erszényéből 400 pengő forintot adott, 'a' városi polgárság pedig egyetemes adakozás útján, kiki érteke szerint járulni igyekezett.

Városunk kezd lassanként élénkebb szint ölteni ma-gára 's' kivált 'a' házbirtokos és iparúzó osztály, 'a' közel-ben egy szépen jövedelmező időnek nézhet örvendő elé-je. Mert 'a' mellett, hogy eddig is széke volt Debrecen egy kerületi főispánságnak; egyszersmind éjszak-Bihar-megye és dél-Szabolcsmegye elnökségei hivatalos működéseiknek is helyévé lön. — Vegyük ezekhez 'a' napokban rendszeresítő kerületi főörvényszéknek és mind éj-szak-bihari, mind dél-szabolcsi megyék törvényszékei-nek — közhír szerint — Debrecenben leendő elhelyezé-süket, 's' az ezen törvényszékek körében hivataloskodó egyének nem kis számát: méltán jóslhatjuk, hogy e' csatornák útján is, pénzforgalom tekintetében jelenleg pangó helyzetünk kedvezőbbé fog változni. — Hátha még 'a' Szólnoktól erre vonulandó vasut, 'a' legfelsőbb helyen is jóváhagyott terv szerint, egy, vagy legfölsőbb két év alatt elkészülhet, mennyit fog épülni falusi kinézésű, 's' meny-nyit fog vagyonosodni, 'a' minden anyagi forrásai 's' emporialis helyzete mellett is, patriarchalis régi viszonyai miatt, eddig általában szegény Debrecen!

Gözmalmunk, megérkezvén Bécshől 'a' hiányzott egy-p, csaknem két hónapi pihenése után, 'a' fogyasztó közönsség nem kis, 'a' részvényeseknek pedig még nagyobb öröme-re, ujjolag működik. — A' közelebbi pénzcrisis miatt hatalmas érvágásban részesült takarékpénztárunk is, vérvetését visszanyerve kezd vidorodni, 'a' közelebbi évi forgalom

kimutatása, jelen február hó 20-dik napján tartandó köz-gyűlésből fogván 'a' közönsség tudomására juttatni.

Egyébiránt jelen állapotunk 'a' csend és rend tekinte-tében kielégítő, mi ugy közltszetelet mindeneköl egy-iránt kiérdemlett kerületi főispán urnak, 'a' kellő szigort bölcs mérséklettel párosított üdvös reendeleteinek; mint főpolgármesterünknek 'a' rend és csend érdekében kitün-tetett ermyedetlen munkásságának is tulajdonítható. Való-ban ő fels. kormányának mi sem lehet nagyobb megelé-gedésére, mint midőn az általa választott tisztviselőknék, 'a' szolgálat pontos betöltése mellett 'a' nép önkéntes tisz-teletébeni részvesülését szemléli! — Mellekesen legyen említve, szívünköl örvendünk, hogy városunknak azon jelenleg legidősb' hivatalnokai, ki minden, még 'a' zivatáros időkben is, osztalanul bírá 'a' városi értelmes és józan többség bizalmát, 'a' legfensőbb akarat által is főpolgár-mesteri hivatalba emeltetett. — Egy buzgó tisztviselőnek, ki közzolgálatban öszülve meg, Aristidésként szegény-nek maradt, nincs és nem lehet szebb 's' nemesb jutá-lom, mint midőn fölülről tetszésben, alulról bizodalomban részesülhet. Debrecen város elnökei koronkint nevezete-sek valának, ugy hatáskörük, mint 'a' legmagasb' szolgál-at pontos és hü teljesítésében. Tudva van 'a' történetből, mikép 'a' török- és tatárvilágban 'a' füleki vár parancsno-ka, Hafiz pasa, 'a' fogságába esett Mágócsi Gáspárt, senki másnak, csak 'a' debreceni bírónak kezességére adá ki. — Tudva van az is, mikép 1741-ben 'a' Rákóczyféle zendü-lést befejező szatmári *compositio* előzményei gróf Pály János és Károlyi Sándor között, debreceni akkori bíró Komáromy György házánál, Debrecenben készültének meg. — Ezen 's' több számos előképek után, Debrecen város elnökei nem fogják soha elfeledni hivatásuk fontos-ságát, valahányszor 'a' szolgálat 's' 'a' közhaza kívánja.

Visszatérve városunk jelen állapotára, tisztelettel kell elismerni, nemes és valóban lovagias viselkedését az itt szá-lalásól cs. kir. katonaság helybeli parancsnokának, 's' az összes tisztikarnak, — kik 'a' mellett, hogy köteleességük-nek szigoru pontossággal felelnek meg, az egyetemes polgárság irányában, mivel férfiakhoz méltó illedelemmel, 's' emberszeretettel viseltetnek, — és példájok 's' szoros fegyelemtartásuk által embereikre is jótékonyan hatnak. Ennek eredménye az, hogy 'a' különben is békés, és 'a' si-ralmas elenkű közel multban is — fájdalom — 'a' forradalom örvénye nem maga oktából tévelyedett, da bele so-dortott polgárságnak, ugy 'a' cs. kir. katonaságra, mint ennek amarra, még eddig semmi köztudomásra jutott ok-szerű panassa nem volt. — 'S' így történt az, hogy 'a' szolgálat következtében tőlünk máshová rendelt, váro-sunkból végkép távozó főtiszt urak, kedvezőbb és egé-szen más véleményül váltak meg tőlünk, mint minő elő-tétellel netalán idejöttük alkalmával valának. Isten adja, hogy mindez továbbra is így legyen! Ekként lesz elérhető, mint régi időköl fogva történt, hogy e' népes és köfal nélküli város, szülő földem, édes hazám, nem fegyver,

de báránycselidség és engedelmesség által, nem csak oda fent, de bár hol, ellenségeiből is fog magának szerezni tudni jóakarókat!

A' reformatusok helybeli főtanodája — a' cs. kir. körvitézék belőle kiköltözvén — előbbi rendeltetésének visz-zaadott, 's ekkép a' tanuló ifjúság, mely ez iskolai év kezdetén szerte a' városon lakott és taníttatott, előbbi lakhelyét ujalag elfoglalni szerencsés volt. — A' felsőbb tudományok hollagátának száma haladja a' 300-at, mi mostani körülmények között, nem épen jelentéktelen szám. A' tanuló ifjúságnak ugy tudományos szorgalmukról, mint erkölcsi és loyális tekintetben maguk alkalmazásáról, minden velük közelebbi érintkezésben levők csak jót mondanak. Ennél szebb dicsőretet nem lehetne írni, ugy a' szóban forgó tanulóifjakra, mint azoknak hál előjárókira, 's közelebbiről a' nevelés és tanítás szent ügyét, — bár, fájdalom! hosszas betegeskedésében elyengülve — bámúlatos tapintattal kormányzó superintendens 's királyi tanácsos Szoboszlai Papp István urra. — Aldja meg az ég továbbra is kívánt sikerrel, ugy e' nemes buzgalmu tanulókat, mint az ezek fölött örködő férfiakat.

— Königsbergen egy orvos legközelebb századik születés-napját ünneplé. Ki hitte volna hogy a' halál illy halásan ismeri meg a' neki tette szolgálót. —

— Pest febr. 12. Ágyu dörgés közt, csoportonként rohant a' nép mai nap a' főváros utcáin, de nem azért mintha horgonyt vetett volna a' város erdőben valami ellenséges hajóhad, hanem a' duna jegeredte föl horgonyait, 's takarodni kezdett lefelé. A' parton álló néptömeg szerencsés utat kívánt neki.

— Pest. Urambátyám! gloria! victoria — kiált egy fiók arszlán tul áradó enthusiasmusában — ök jönnek.... ök jönnek....

..... Kik jönnek?

..... Hát nem tudja? Erns-Kaiser, Lagrange, Bavinger, Gran Lucile, Schimanszka, Neruda!

..... Itt van ni! Na! nem meg mondtam öcsém hogy jönnek a' Törökök!

..... Ah! mit beszél urambátyám törökökről, hisz ezek a' leghiresebb énekesnők, táncosnők és hangversenyzők, kiket Fánesi ur husvét utánra nemzeti színházunknak szerzett meg.

..... Hát ismét csak komédia?! — dörmögé a' csalatkozott. —

— Pozsonyban az árviz roppant károkat okozott, emberélet is veszett el, most azonba föl-felé már mindenütt tiszta a' duna.

— Páris. A' magyar emigratiót illetőleg; Horváth Mihály esanádi volt püspök a' magyar catholica egyház történetét írja a' Moniteur catho-

lique számára, mely a' párisi érsek hivatalos organuma. — Horváth az érseknél igen jól fogadtott, 's befolyása által — a' Maoeleine templomban vasárnaponként misét olvas. Gróf Andrási Gyula, kevés napokig mulatása után Londonba ment, hol állandólag maradni szándéka; testvére azonba Aladár, ki hasonlag nem régen érkezett meg, Párist választotta tartózkodási helyeül. Beöthy Ödön is itt volt, de mint hallik elment; hová? nem tudatik. Itt van még gróf Teleki László, Mérei Moór, Hajnik Pál, Ivánka, Bittó, Csernátoni, Lónyai Menyhért, Szabó Imre — Görgei volt segédje, 's néhány más, kinek neve ismeretlen. Almási Pál Brusselbe tért vissza, hol állandólag mulat. —

— Pest. Nem érdektelen adat, hogy febr. 8-dikán főparancsnok b. Haynau ő nagy méltóságán tartott fényes táncestélyen a' csárdást igen vigan és ropogósan eljárták; ennek következtében lehet képzelni, mindent nagyobb 's kisebb vigasgokban mily nagyban szerepelt a' csárdástánc.

— Nagyvárad d. szert. püspök b. Bemér László febr. 9-kén szabadlábra tetelvén — püspöki hivataláról lemondott.

Haza jött a' honvéd...

Haza jött a' honvéd... mikor elment....

Ép ifju vóit! csonka most szegény!

Egy csatában elvesztette lábát,

Mankón jár a' bánatos legény!

'S a' mint a' kis házikóhoz ére

Hol gyermekből hős ifjává ére:

Füstös romra lépe mankójával!

'S rá rogyott, — mert nem birt fájdalomával! —

És ki verné őt fel a' romokból?

Middn azt könnyével öntözi.

'S néma buban, összetört kebellet

Rajta csonka lábát köztözi! —

És ki verné a' romokról őt fel?

Hol a' multak gyászos emlékével

Virraszt! — a' mi e' földön övé volt,

Minden alájok temetve... megholt! —

Jő keletről az égnek leánya

Az ezüst hold hozzá éjfelén

És előnti rezgő sugarával

A' borult arcot szelideden:

Fájdalmának e' szótlan barátja

Egyetlen, kinek lelkét kitarja!

'S ott ül árván sajgó bánatával, —

A' mult emlékével, — mankójával!

Medve Imre. (H-F.)